

DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:
Gorica - Riva Piazzutta 18
Cena: Posamezna šte. L. 15.-
Naročnina: Mesečna L. 65.-
Pošt. štev. rač. št. 9-18127

Leto II. - Štev. 24

Gorica - Trst, 11. junija 1948

Izhaja vsak petek

Program šeste De Gasperijeve vlade

Ministrski predsednik De Gasperi je podal v poslanski zbornici in v senatu izjavo o vladnem programu za bodočih pet let.

Glavne točke tega programa so: preosnova in delitev kmetijske lastnine, da se doseže znatno število malih in srednjih posestnikov; olajšanje pritiska brezposelnosti z iskanjem novih možnosti izselitve in z revizijo proizvodnih stroškov, da se znižajo dobički in stavi v delo rezervni kapital ter na ta način pospeši in ojači proizvodnja; zaustavitev stroškov v državnem proračunu in pravična porazdelitev davčnega bremena na vse državljane z novim davčnim sistemom; previdno ravnanje s kreditom proti vsakemu poizkusu inflacije, tudi v varstvu in zaščito denarja in hranilnicah; nadzorstvo nad uporabo ameriške pomoči iz Marshallovega načrta; preosnova javne uprave.

Menimo, da vidi De Gasperi jasno glavne skeleče rane, na katerih trpi država in jih hoče energično in temeljito ozdraviti. Preureditev kmetijsko-poljedelske lastnine je v Italiji zelo nujna, saj je naši javnosti preobno znano kako trpinji so nekatere vrste kmetijskih delavcev v Italiji, ko morajo od rodu do rodu samo garati v stalnem strahu pred pomanjkanjem in tudi pred brezvestnimi gospodarji. Na jugu Italije pa vlada slab sistem razkosanja kmetijske posesti; v tem pogledu moramo ugotoviti, da je ravno dedinski sistem kriv tega zla, ker dovoljuje neomejeno delitev posesti: dediči si delijo tudi take koščke zemlje, ki obsegajo le nekaj stotin in celo desetih metrov. In kjer bi morala svetovati pamet, stopi na njeno mesto pa strah! Kmetu se hoče toliko zemlje, kolikor je zmora: ne več, ne manj, da ne bodo trpeli pridelki in z njimi narodno gospodarstvo.

Druga garja na telesu države je zastareli sistem javne uprave, ki je ohranil obliko najbolj trdega birokratskega sistema, ki se izvaja od pičice kakor pred 80. leti.

Potem pa brezposelnost tako rokodelcev, kakor intelektualcev. Vsem je treba dati dela in kruha. Rokodelci bodo dobili možnost zaposlitve v ojačenju proizvodnje z novimi načrti in podjetji, in kar jih še ostane doma brez dela, bodo dobili možnost izselitve v druge države, kjer delavcev potrebujejo. Intelektualci pa bodo dobili zaposlitev ob priliki preureditve javne uprave in v znatnem povzemanju javnih šol.

Tudi preureditev davčnega sistema je res nujna, saj vemo vsi, koliko kmetijskih posestev, malih, srednjih in tudi obsežnih je ravno pri nas šlo na boben, ker niso gospodarji mogli plačati davkov. Kmeta, delavca in nekatere vrste uradnikov je nujno potrebno zaščititi pred davčnim vijakom.

In končno državni proračun. V državi je kakor pri

Koroški Slovenci na novi poti

Celovec, v začetku junija.

Tretje leto že mineva, kar si komunistično vodstvo prizadeva voditi in uravnati našo politiko in si lasti absolutno predstavništvo našega naroda napram vsem političnim činiteljem, čeprav ve, da nihče, razen beograjskih komunistov, ni privolil v tako narodno predstavništvo. Da je OF protinarodna organizacija in da je njen vodstvo absolutno komunistična družščina, ki je imela tudi pod nacistično Nemčijo svojo besedo, smo že večkrat povedali. Danes si bomo še enkrat ogledali vse brezštevne »koristi«, ki jih imamo koroški Slovenci od te OF.

Leta 1945. smo izgubili Slovenci po zaslugi OF edinega predstavnika v koroški deželni vladi in se tako praktično odpovedali upravno-političnemu sodelovanju na Koroškem. Po zaslugi in prizadevanju OF bi morali koroški Slovenci uničiti tudi edini slovenski list, ki ga izdaja britanska obveščevalna služba, a tu je bil k sreči narod pametnejši od samozvanega vodstva. Tudi slovenske radijske oddaje bi morale prenehati, ker niso hotele postati sredstvo za širjenje komunistične propagande, temveč so budile kulturno življenje našega naroda.

Proti volji in želji OF je bilo tudi to, da so se v Celovcu tiskale slovenske knjige brez komunistične vsebine, da smo imeli kmečko zvezo, ki je hotela zaradi lažjega delovanja ostati le kmečka zveza in nič drugega, da smo imeli svojo središčno kulturno organizacijo, Prosvetno zvezo, ki ni hotela biti popolnoma komunistična itd. Podobnih primerov bi lahko pokazali še več in vedno bi prišli do istega zaključka, in sicer:

OF zaradi svoje negativne politike in izključevanja iz političnega vodstva koroških Slovencev ne žanje uspeha kot bi ga po poročilu iz Beograda morala. Da bi se lažje uveljavila, je uničila in usmerila v svoje vode Prosvetno in Kmečko zvezo, gospodarske zadruge in je želela dobiti pod svoj vpliv tudi Mohorjevo družbo, kar se ji pa ni posrečilo. S klevetanjem in obrekovanjem je hotela uničiti vsa koga, ki je na kakršen koli način hotel pripomoči do boljšega narodnega življenja in z najspretnjšimi ko-

človeku: dolg na telesu države je kakor dolg na zasebni lastnini; podoben je tudi rani na telesu vsakega državljana. Zato je treba državni dolg odpraviti, da bo valuta zdrava in cene pravične ter vsakomur dostopne.

Glavni vir dohodkov za izvršitev vsega vladnega programa bo ameriška pomoč iz Marshallovega načrta, ki se prav zaradi tega mora pazljivo nadzorovati, da se ne bodo okoristili kakšni paraziti na račun ostalih državljanov.

munističnimi metodami terrorizirala kmečko ljudstvo, da ni imelo poguma obsoditi in se javno odločiti proti njej.

Danes stojimo na Koroškem pred težko, a nujno odločitvijo. Če se odločimo za politiko OF in še nadalje ne sodelujemo pri upravnem in kulturnem življenju Koroške, se odločimo s tem za narodno smrt. Ali pa da se strnemo v močno enoto in vzamemo vajeti svoje politike in lastne roke in si enkrat odkrito pogledamo z avstrijsko oblastjo v oči ter si zagotovimo spoštovanje narodnih pravic, ki nam pripadajo. Iz triletne izkušnje predobro vemo, da je slogaštvo v manjšinski politiki za današnje čase počasno umiranje naroda in umetna krepitev komunizma. Zato na nadaljevanje sedanje politike ne moremo pristati. Sicer je pa nesmisel, da se zaradi komunistične politike še nadalje izpostavljamo.

Da si zagotovimo na naši zemlji še nadalje svoje narodno življenje in da do prinesemo svoj delež k izboljšanju sedanjih razmer na Koroškem, SE BOMO KOROŠKI SLOVENCI PO ZGLEDU PRIMORSKIH BRATOV ZDRUŽILI V SAMOSTOJNI SLOVENSKE

SKI POLITIČNI STRANCI Z NARODNIM A NE KOMUNISTIČNIM PROGRAMOM IN TAKO OČIŠČENI OD BACILOV TRILETNEGA SPANJA IN KOMPROMISARSTVA NASTOPILO NOVO DOBO NAŠEGA NARODNEGA ŽIVLJENJA.

Koroški Slovenci tvorimo s svojimi primorskimi brati prvo fronto nasproti kominformi. Z obrambo svoje kulture in narodnosti bomo pred vsem svetom dokazali, da so naša ramena dovolj močna, da vzdržijo tako močan komunistični pritisk in da nas tudi atentatorske skupine ne bodo odvrnile od naše ideje. Smrt je samo ena, in če je ta posledica obrambe osebnosti in narodne svobode, je častna. Eno življenje je le eno; življenje vsega naroda, vse njegove kulture in tradicije pa pomeni tisočletje za nami in tisočletja srečnejšega življenja pred nami. Zato proč z OF! Prostor poštenih koroških Slovencev je le v slovenski demokratični stranki, ki združuje v sebi vse pozitivne narodne sile in ki bo z vsemi močmi branila narod tako pred komunistično kot tudi pred pangermansko ekspanzijo.

— d.

Ko so nam Uršiča ugrabili...

Nezaslišane zločina, ki so ga Titovi agenti izvršili, ko so nam ugrabili našega urednika Uršiča, še nista niti »Primorski dnevnik«, niti njegova sestra »Soča« obsodila. Le mimogrede je »Primorski dnevnik« nekoč prinesel besede nekega komunističnega bahača, ki se je zavzetno zgražal nad nami zaradi protesta, ki smo ga zaradi ugrabitve poslali na Združene narode. Zaradi obsodbe odgovornega urednika »Soče«, ki je prinesla članek poln obrekovanj in žalitev, pa si ne moreta dati miru in pretakata potoke solza. Iščeta pomoči povsod, da bi vendarle kdo izpregovoril tolažilno besedo ob priliki »gorostasne obsodbe sedemdesetletnega slovenskega pisatelja Damira Feigla«. O joj, o joj, koliko protestov udruženju jugoslovanskih novinarjev, mednarodnemu udruženju novinarjev, »zvezi naprednih italijanskih pisateljev« (komunistični »Alleanza della Cultura« op. ur.), »vseslovanskemu odboru ter mednarodnemu PEN klubu v Parizu« (in Varnostnemu svetu op. ur.).

In vse to zakaj? Zato, ker je »Soča« od 17. aprila 1948. priobčila članek z obrekovanji in žalitvami vodstva Slovenske demokrati-

ske zveze; ker je dr. Sfiligoj zaradi tega osebnostno žil od odgovornega urednika »Soče« in ker je sodišče spoznalo tega urednika za krivega obrekovanja in žalitev potom tiska ter ga po zakonu obsodilo na najnižjo kazen enega leta zapora, 100.000 lir globe in tako dalje, kakor smo že povedali v »Demokraciji« od 28. maja.

Ganjeni od tolikih solza ugotavljamo:

1. Ni bil obsojen »slovenski pisatelj« gospod Damir Feigel, ampak odgovorni urednik komunistične »Soče« »tovariš« Damir Feigel.
2. Gospod Damir Feigel ni bil obsojen, ker je »slovenski pisatelj«, ampak zato, ker je »tovariš« odgovorni urednik »Soče«, ki je prinesla članek z obrekovanji in žalitvami.
3. Odgovorni urednik »Soče« »tovariš« Damir Feigel ni bil »gorostasno obsojen« na eno leto zapora, 100.000 lir globe itd. zato, ker je star 70 let in ker je »slovenski pisatelj«, ampak zato, ker je po zakonu taka kazen za obrekovanja in žalitve potom tiska najnižja.
4. Odgovorni urednik »Soče« »tovariš« Damir Feigel je izjavil na sodišču, da se zaveda odgovornosti in kot odgovorni urednik

»Soče« odgovornost tudi sprejema.

Medtem ko »tovariš« to čijo krokodilove solze nad obsodbo odgovornega urednika »Soče« »tovariša« Damira Feigla in sestavljajo in pošiljajo proteste na vse kraje sveta, menimo, da se bo g. Damir Feigel poslužil te prilike in vse snovi svoje jega procesa in obsodbe ter napisal humoristične povestice s temi naslovi: »Kako so mi »tovariš« priklicali na hrbet težko zaporno kazen in potem suhe solze točili!«; »Kako je »Soča« zaradi moje obsodbe napovedala proteste, ki jih ni nobeden spisal, razpravljal in sprejel in nikamor nobenemu poslal!«; »Kako je Varnostni svet razpravljal v zadevi moje obsodbe, kjer Gromyko ni stavil veta!«; »Kako sem se ujel na limanice kazenskega zakonika, ker sem nehal biti »slovenski pisatelj«, da sem postal komunistični sopotnik!«.

Nezaželena vdaja

Ena najzanimivejših, doslej še nepojasnjenih stvari, v zvezi s koncem vojne na italijanskih bojiščih je vprašanje, zakaj niso italijanski komunisti zapovedali splošne vstaje proti Nemcem že 18. aprila 1945, ko se je začela končna zavezniška ofenziva na Gotsko črto, marveč šele 25. aprila, ko je bila predaja nemške vojske v Italiji že sklenjena in boj torej odveč. Odgovor na to vprašanje je prišel šele zdaj s knjigo Ferrucia Lanfranchia »Vdaja osemsto tisočev«.

Iz te knjige navajamo naslednje zanimivosti:

Ameriška obveščevalna služba se je od začetka marca 1945. v Švici pogajala z voditelji SS-oddelkov za predajo vseh nemških sil v severni Italiji. 22. aprila so bila pogajanja zaključena. Naslednji dan je vodja ameriške obveščevalne službe v Evropi, Allen Dulles, sporočil, da je Sovjetska zveza odločno protestirala proti podpisu vdaje. Sovjeti niso za nobeno ceno hoteli, da bi bili Nemci v severni Italiji tako naglo kapitulirali.

Razlogi za ta prvi sovjetski veto so bili zelo zanimivi.

Po boljševiških načrtih naj bi se bili Nemci v severni Italiji čim dalje borili ter tako zadrževali anglo-ameriške vojske ob Padu. Prej kakor zahodni zavezniki naj bi bili Milan, Turin in Genova zasedli Titovi partizani. Če bi se Nemci prežgodaj vdali, bi to ne bilo mogoče.

Ko so se sovjeti pripravili, da se Angleži in Amerikanci ne bodo ozirali na njihove ugovore, je šele izbruhnil partizanski upor v severni Italiji, in sicer 25. aprila. Vstajo je zapovedala Moskva. S tem so hoteli Nemce prisiliti, da bi se navzlic podpisu premirja borili naprej, uničevali prometne zveze in druge naprave ter tako ovirali napredovanje zavezniških oddelkov proti severu. Nastala bi

zmeda, ki bi omogočila Titovcem, da bi preko Trsta vdrli čim dalje v zgornjo Italijo ter si potem s sovjeti vred lastili pravico do okupacijske vojaške uprave v teh predelih. Kakšne nedogledne posledice za Evropo bi bilo rodilo uresničenje tega sovjetskega načrta, si ni težko misliti. Ni torej čudno in presenetljivo, da si boljševiki nemške vdaje niso želeli, marveč so jo hoteli kar se da zavleči. In, ta, samo ta, je bil tudi edini in glavni namen ter cilj tako imenovane »narodno osvobodilne« vstaje v Severni Italiji.

Od srede do srede

3. JUNIJA: Novi ameriški proračun za vojsko, mornarico in letalstvo naj bi znašal preko 10 milijard dolarjev, to je trikrat več kot leta 1941, ko se je Amerika pripravljala na vojno. — Znanega jugoslovanskega komunističnega poglavarja in ministra Žujeviča so degradirali, ker baje ni vreden nositi uniforme Titovega generala in zaradi protijudskega delovanja. — Ameriški senat je odobril zakon, po katerem bo lahko prišlo v Ameriko v prihodnjih 2 letih 200 tisoč beguncev. — Tito je odpoklical iz Londona in Ankare oba poslanika. Nekaj smrdi v deželi Titovi. — Pri New Yorku so otvorili največje letališče sveta. — V Bariju je pristalo jugoslovansko letalo, ker so nekateri potniki prisilili pilota, da je letel čez morje, mesto da bi pristal v Sarajevu. — Grška vlada je zahtevala od Jugoslavije, Bolgarije, Češkoslovaške in Poljske, naj vrnejo otroke, ki so jih v Grčiji ugrabili Markosovi banditi.

4. JUNIJA: Predsednik slovenske osvobodilne stranke in minister Blaho je pobegnil v inozemstvo. — V Paragvaju je bil državni udar in je odstopil dosedanji predsednik Morinigo. Njegov naslednik je Manuel Frutos. Na mednarodni socialistični konferenci bodo verjetno izključili Nennijske socialiste, če ne bodo prekinili vseh zvez z komunisti. — V Južni Afriki je voditelj nacionalistov Malan sestavil novo vlado. — Predsednik Truman je v svojem govoru v Chicagu zahteval pospešitev vseljevanja beguncev v Združene države.

5. JUNIJA: Ameriški mornariški tajnik je poudaril v svojem govoru, da morajo Združene države postati in ostati tako močne, da bodo lahko odvrnile kakršni koli napad, še preden se prav prične. — Komisija Združenih narodov za človečanske pravice je sprejela kljub sovjetskemu nasprotovanju nov člen k načrtu deklaracije o človečanskih pravicah, ki obsoja prisilno delo, ki zanj ves svet ve, da se vrši v grozljivih koncentracijskih taboriščih Sovjetske zveze. Ta ogromna koncentracijska taborišča so strašnejša od nacističnih mučilišč Osviecima, Matthausena in Belzena. V njih v neverjetnih razmerah živi blizu 20 milijonov ali 10% ruskega prebivalstva. Ameriški zunanji minister Marshall je ostro nastopil proti predlogu, naj bi Amerika znižala obseg nakazil za evropsko pomoč. — Američani ponovno zahtevajo od Sovjetov, naj plačajo stare dolgove v znesku 11 milijard dolarjev, za katere bodo po vojni povrnili. — Posredovalec Združenih narodov v Palestini grof Bernadotte je izjavil, da je največja ovira za dosego sporazuma o premirju v Palestini

Od srede
do srede

to, ker se ne morejo sporazumeti, ali naj bi dovolili vseljevanje Židov ali ne. — Egiptovski tisk je objavil vest, da je poveljnik egiptovskih čet v Palestini odredil prenehanje sovražnosti. — V Pragi so komunisti obsodili na smrt češkega majorja Hnateka, ker je baje izročil Američanom važne podatke o komunistični upravi in organizaciji na Češkoslovaškem. — Poglavar grških banditov Markos je objavil proglas na svoje politkomisarje, naj strožje nadzorujejo gverilce, da se ne bodo več ponavljali tako številni pobezi. — Zahodne velesile ne bodo priznati nedavnih sindikalnih voilitov v Berlinu, ker so navadne goljufije, ki so jih zagrešili komunisti.

6. JUNIJA: Verjetno bodo do 20. junija izvedli denarno reformo v zahodni Nemčiji. — S Slovvaškega poročajo o pojačanem delovanju odporniških skupin. — V Benetkah so otvorili 24. benički Biennale in se je svečanosti udeležil tudi predsednik Republike Einaudi. — Iz Češkoslovaške sta prebežala spet dva poslanca in je tako zdaj v begunstvu že 42 češkoslovaških poslancev. — Na Madžarskem so zaprli 30 vaščanov, ker so javno demonstrirali proti komunistični oblasti in pretepli policijo in ves komunistični občinski svet. — V Ameriki grade stroj, ki bo proizvajal tok 12 milijonov voltov za atomska raziskovanja. — Avstrijski podtajnik za notranje zadeve Graf je izjavil v govoru pred predstavniki avstrijske ljudske stranke, da je namen komunistične agrarne reforme, da bi iz svobodnih kmetovalcev napravil sužnje kolhoza.

7. JUNIJA: Upravitelj Marshallovega načrta Hoffman je dejal: Sovjeti bi hoteli raztegniti suženstvo in lakoto tudi na ostali svet, mi pa hočemo raztegniti na ostali svet svojo svobodo in svoje blagostanje. — Gospodarski strokovnjaki so na podlagi sovjetskih uradnih revij in časopisov ugotovili, da more sovjetski delavec za svojo tedensko plačo danes kupiti za 50% manj živil in obleke kot pa leta 1928. — Konferenca 6 zahodnih držav o bodočnosti Nemčije je bila zaključena v Londonu. Sprejeli so važne sklepe zlasti glede Porurja in glede mer, ki naj preprečijo pojav novega nemškega militarizma. Zahodni zavezniki so v svojem poročilu tudi poudarili, da ne bodo šli iz Nemčije, dokler v Evropi ne bo zagotovljen mir. — Komunisti v zahodni Nemčiji zama poskušajo maskirati svojo stranko z lepim imenom »socialistična ljudska stranka«. — Predsednik Beneš je odstopil. Komunisti trdijo, da zaradi slabega zdravja, Beneš pa pravi, da ne samo zaradi tega. Kot znano se je njegovo zdravje v zadnjih tednih zelo zboljšalo.

8. JUNIJA: Posebni odbor Združenih narodov za Balkan je obsodil Jugoslavijo, Bolgarijo in Albanijo, ker so se polastile otrok, katere so ugrabili v Grčiji Markosovi banditi. — »New York Times« komentira Benešev odstop in pravi, da je predsednik vse svoje življenje posvetil svobodi, neodvisnosti in pravičnosti, ki je komunisti ne bodo nikoli razumeli. — Nečak predsednika Beneša, Vlačav in znaní diplomat Karel Hanus sta v znak protesta nad izločitvijo predsednika odstopila s svojih mest pri pariškem veleposlanstvu. — Zahodni zavezniki se pripravljajo, da prepuste določeno samoupravo v zahodni Nemčiji Nemcem samim. — Češkoslovaški veleposlanik v Stockholmu je v znak protesta tudi odstopil. — V pokrajini Santung na Kitajskem se vrše siloviti boji, v katere je zapletenih nad milijon mož. Od izida te bitke zavisi izid sedanje vojne med komunisti in kitajsko vlado. Prva poročila pravijo, da vladne čete napredujejo. — Na Češkoslovaškem predvidevajo čistke v komunistični partiji, kot so že bile v Albaniji, Romuniji in

Polom v sovjetski Evropi

7. junija 1948.

Iz Titove Jugoslavije in iz drugih podložniških držav v srednji in jugovzhodni Evropi beže vsak dan desetine, če ne stotine boljši ali manj znanih ljudi. Procesi zoper resnične ali domnevne vohunške in saboterne skupine so vedno pogostejši. Čiščenje v raznih ljudskih frontah in Komunističnih partijah zavzema vse večji obseg. »Plani« navzlic mrzličnemu in brezobzirnemu priganjanju aktivistov, navzlic blaznemu organiziranju »prostovoljnih« izdelovalnih tekmovalcev in prav tako »prostovoljnega« zastojnega robotanja; navzlic vsem nerazumljivim številkam in procentom; navzlic vsem trobentanju propagande ne kažejo nobenega uspeha in napredka. Celotni partijski tisk ne more poročati skoraj nič drugega kakor o sabotažah, špekulaciji, malomarnosti, neodgovornosti; o splošni politični otopelosti, o manjkanju pobude; o strahu pred odgovornostjo, o nesposobnosti v upravi in v podržavljenem gospodarstvu in podobno. Nezaupanje se širi ko kuga. Človek, zlasti pa rdeči funkcionar rdečemu funkcionarju ne zaupa več. Vsakdo se boji, če ni oni drugi morda že presedlal na pravo stran ter postal »špijon«. In s »špijoni« se je v Stalinovih protektoratih tako nevarno družiti! Celotni vodilni ljudje nove »ljudske demokracije« zapuščajo svoja mesta in beže na »reakcionarni« Zahod, da bi si odkupili glavo, dokler je še čas. Kdor more, skuša tam že zdaj igrati dvojno igro za bodočnost. Kajti za železnim zastorom danes tako trdno in prepričano računajo s spremembo, kakor so med vojno računali z nemškim porazom.

Strah pred bodočnostjo

Vsi ti pojavi so samo različni izrazi ene resnice: na oni strani vlada negotovost, strah pred bodočnostjo in pred odgovornostjo. Negotovost se poraja iz zavesti, da je komunizem tam in na vsem svetu pogorel. Tega prepričanja pa je krivo zlasti spoznanje, da se Sovjeti umikajo. To se pravi, da se umika tista sila, ki je internacionalnemu komunizmu v Srednji Evropi, na Balkanu in drugod

Jugoslaviji. Omenjajo v tej zvezi notranjega ministra Noseka, zunanjega ministra Klementisa in finančnega ministra Dolanskega — kot morebitne žrtve. — Ameriški senat je odobril dodatek k zakonu za obvezno vojaško službo, po kateri bo lahko vstopilo v ameriško vojsko 25 tisoč tujih državljanov. — Ameriški obrambni minister Forrestal je poudaril, da še nikdar v ameriški zgodovini ni bilo tako nujno potrebno, da Združene države obdržijo in povečajo svoje sile. — Mednarodni socialistični kongres na Dunaju je v svoji spomenci poudaril, da tako imenovane države ljudske demokracije niso nič drugega kot fašistične diktature, ki kratijo državljanom najosnovnejše človečanske svoboščine in v kateri državni kapital izema delavstvo huje kot privatni kapital.

9. JUNIJA: Sovjetska zveza je Madžarski in Romuniji popustila polovico vojne odškodnine, potem ko so Sovjeti oplenili vse važnejše tvornice in odnesli iz dežele vse vrednosti, ki so jih našli. — Židje in Arabci so pristali na štiritedensko premirje v Palestini in so zadevne odgovore danes izročili posredovalcu Združenih narodov grofu Bernadottu. Nihče pa prav ne verjame v iskrenost teh obvez. — Osrednji odbor češkoslovaške komunistične partije je priporočil ministrskega predsednika, komunisto Gottvalda za novega predsednika republike. — V Berlinu je na novo izbruhnila nekaka »živčna vojna«, ko so sovjeti odklonili britansko zahtevo, naj se umaknejo iz radijske postaje, ki je na britanskem področju.

potomaga na oblast s svojo vojsko in policijo in ga na oblasti tudi držala.

Sovjeti so na umik iz Evrope začeli misliti zaradi dveh stvari: Prva je vedno odločnejši politični, gospodarski in vojaški pritisk demokratičnih zahodnih sil pod vodstvom Amerike. Drugi razlog so njihove koristi, ki pri njihovem ravnanju izključno odločujejo. Spoznali so namreč, da je njihova politika v zasedeni Evropi doživela polom ter je komunizmu kljub vsemu videzu več škodila kakor koristila.

Popuščanje v Avstriji

O tem umiku nam najprej pričajo sovjetsko nastopanje pri pogajanjih za mirovno pogodbo v Avstriji. Tu so sovjeti v raznih bistvenih vprašanjih — kakor je n. pr. vprašanje o bodoči avstrijski sili in oborožitvi, vprašanje petroleja in petrolejskih vrelcev, vprašanje o znižanju reparacij — odnehali toliko, kakor poprej še pri nobeni priliki.

Svet seveda sprašuje, odkod ta nepričakovana sovjetska popustljivost. Treba je namreč pomisliti na škodo, ki jo bodo Sovjeti in njihovi varovanci na tem delu Evrope zaradi tega doživeli. Desetdeset dni po uveljavljenju pogodbe z Avstrijo, bo sovjetska vojska morala zapustiti ne le to deželo, marveč tudi Madžarsko in Romunijo. Rdeče čete so tu zdaj lahko samo pod pretvezo, da morajo varovati prometne zveze z Avstrijo. V kakšno oporo je sovjetska vojska komunističnim partijam in vladam na teh področjih, ni treba omenjati. In vendar se sovjeti pripravljajo na umik tudi od tod.

Okupacija — polom

Vzrok za to so politični, gospodarski in psihološki. Sovjetska zasedba Avstrije, kakor tudi drugih držav, se je izmalicila v polom. Ne samo Amerikancem, tudi sovjetom požira okupacija ogromne denarje, ki jim jih ne bo nihče povrnil. Industrijska podjetja, ki so jih sovjetske oblasti zasegle, delajo izgubo. Donos polja in gozdov je dosti manjši kakor je bil pred vojno, pred zasedbo. Danes morajo voziti iz Rusije žito za prehrano predelov, ki so nekoč bili sami žitnica za vso Evropo. Prebivalstvo ne mara sodelovati z okupatorjem in nadzorstvo nad nezadovoljnim ljudstvom je vedno slabše in vedno bolj otežkočeno. Sovjetijo samo je vojna prizadela tako zelo, da ne more v obnovu zasedenih dežel vlagati prav nobenega denarja, ali pošiljati vsaj blaga za to. Sovjeti ne morejo izpolniti nobene od tistih zapeljivih obljub, ki so jih dajali med vojno. To jih spravlja v zelo neprijeten položaj, saj stojijo kot zmagovalci, kot »najmočnejša sila sveta«, celo pred zasedenimi narodi osramočeni.

Kjer so danes sovjeti s svojo vojsko, komunizem vidno nazaduje. To vidimo v Nemčiji in zlasti v Avstriji. Na zahodnem področju Avstrije ima Komunistična partija še štiri poslance od sto pet in šestdesetih. V vzhodni Avstriji, pa lahko trdimo, da je komunizem docela izumrl, največ po sovjetski zaslugi. Komunisti ne morejo tam niti z vso podporo okupacijskih oblasti spraviti na svoja zborovanja toliko ljudi, da bi uspeh vsaj približno odgovarjal velikanski propagandi ter razmeritvanju denarja zanjo.

Enak je v bistvu položaj komunizma v Jugoslaviji, na Madžarskem, na Češkoslovaškem in v Romuniji. Komunisti sicer za zdaj tukaj še vladajo in utegnejo vladati dokaj časa tudi potem, ko bi se iz njihove neposredne bližine umaknil tisti, ki jih je spravil na oblast ter jih oborožil. Vendar vsi zadnji dogodki pričajo, da komunizem tudi v Jugoslaviji in v drugih podložniških deželah porazno nazaduje. Dobri poznavalci položaja tod sodijo, da imajo rdeči režimi za sabo največ deset odstotkov prebivalstva.

Moskva se boji, da se bo do kraja osramotila, če izgubi poslednji ostanek ugleda še tu. Zaradi tega se pripravlja na bolj ali manj »taktičen« umik.

Spodleteli načrti

Ko so Sovjeti ustanavljali in utrjevali podložniške države na ozemlju med pravo Rusijo in Zahodno Evropo, so imeli dva namena. Te države naj bi najprej tvorile nekako prednje bojišče, ki naj bi ob morebitnem oboroženem spopadu prestreglo prve sumke ter Sovjetijo obvarovalo usode iz leta 1941. Po drugi strani bi te države boljševoizmu služile za vrata, skozi katera bi ideološko osvajač Zahodno Evropo. Marshallev načrt za gospodarsko obnovo Evrope, obrambna zveza zahodnih držav ter vedno obsežnejše odpadanje od komunizma v Evropi — vse to pa je sovjetje prepričalo, da so njihovi upi šli po vodi. Volitve v Italiji so to prepričanje samo potrdile.

Ostaja torej samo še prva, zgolj vojaška naloga, ki so jo tem državam namenili. Res je, da je za napadalca na Rusijo pot od Du-

POLITIČNI OBZORNIK

De Gasperijeva izjava

Laburistični dnevnik »Daily Herald« je objavil razgovor, ki ga je imel dopisnik lista z italijanskim ministrskim predsednikom De Gasperijem. De Gasperi je dejal, da bo vlada izdala socialne reforme s posebnim ozirom na program socialnih demokratov. De Gasperi se je pritožil zaradi sistematične kampanje, ki skuša prikazati novo italijansko vladno kot vlado reakcionarjev in napol fašistov. Poudaril je nadalje, da bi brez Marshallovega načrta za obnovo Evrope ne bilo mogoče izvesti nobenih socialnih reform in še posebno ne agrarne reforme, ki jo namerava izvesti nova vlada. Končno je De Gasperi dejal, da imajo Saragatovi socialisti v vladi večji vpliv kot bi jim pristikal.

Beneš — odstopil

Ves francoski tisk prinaša poročilo o odstopu češkoslovaškega predsednika Beneša. Vsi listi označujejo odstop Beneša, kot zmago totalitarizma. Izjemo je napravil le »L'Humanite«, pariški komunistični list, ki v dveh stolpcih govori le o Beneševi boleznini.

»Le Populaire« pravi v svojem uvodniku: »Beneš je raje odstopil, kakor da bi podpisal ustavo, ki pretvarja Češkoslovaško v stalniistično in totalitarno državo.«

Zmerni »Combat« pravi, da je ostal Beneš še nekaj časa na svojem mestu, da bi reševal ugled svoje domovine v svetovni javnosti. Hotel je prikazati, da je Češkoslovaška izčrpala vsa demokratska in nenasilna sredstva, da bi rešila vsaj senco demokracije.

»L'Aube«, glasilo krščanskih demokratov zaključuje svoj uvodnik z naslednjimi besedami: »Živijo Beneš! njegovo dejanje ne pomeni odstopa, pač pa začetek osvobodilne borbe češkoslovaškega naroda.«

Tudi danski list »Socialdemocraten« pravi, da pomeni Benešev odstop konec demokracije na Češkoslovaškem. Njegov korak bo dal

naja do prave sovjetske meje zelo dolga. A prav tako dolga je za sovjetskega vojskovodjo, ki mora svoje postojanke v Evropi oskrbovati. Ceste in železnice, ki služijo tej oskrbi, so dolge na tisoče kilometrov. Povrh tega drže skozi pokrajine, kjer jih sabotirajoče prebivalstvo neprenehoma ograža — in jih bo ogražalo vsak dan bolj. Kaj niso Slovaki po prevratu v Pragi šli spet v svoje hribe? Pa Slovenci, Hrvatje, Madžari in drugi, ki jih je vedno več po gozdovih? Mar ti narodi ne čakajo samo na to, kdaj bo izbruhnil spopad, ki jih bo rešil zasovraženege jarna nasilne manjšine?

Vse to so razlogi, ki vplivajo na današnje sovjetske odločitve in na sovjetsko politiko. Vrh tega sovjeti dobro čutijo, da so zadnje mesece šli v svojem izzivanju predaleč. Ameriško oboroževanje ter vedno večji odpor v Zahodni Evropi, vse to poraja prvi uspeh.

Ako k vsem tem razlogom prištejemo še razkroj rdeče vojske v Nemčiji — o čemer bomo poročali v prihodnji številki — potem vidimo, da imajo sovjeti po vseh teh polomih dosti vzroka, da so se odločili za umik iz Evrope. Ta umik bo toliko nageljši, kolikor odločnejše, nepopustljivejša ter smotrna bo v bližnjih bodočih politikah Združenih držav ter evropskega Zahoda.

Med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami

Trdovratna in zagrizena borba med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami je spet prišla do izraza na seji Združenih narodov, ko je Sovjetska zveza nenadoma zahtevala, da se hoče udeležiti pogajanj Združenih narodov v Palestini. Pričakujejo, da se bodo Združene države uprle tej zahtevi in vztrajale na tem, da se poleg njihovih zastopnikov udeležijo komisije vojaških opazovalcev v Sveti deželi samo še francoski in belgijski zastopniki. Sovjetski zastopniki pa so že večkrat poudarili, da bodo z največjo odločnostjo vztrajali na zahtevi, da bi se skupine vojaških opazovalcev udeležili tudi sovjetski zastopniki. Gromiko je povsem določno izjavil: Moskva ne bo priznala nobenega sporazuma, pri katerem ne bo imela besede.

Varnostni svet se po vsem videzu bliža težkemu boju proti sovjetskemu namenu, da bi se vsilili v komisijo, ki naj bi odločala o vprašanjih na Srednjem Vzhodu.

Čeprav Francija uradno ni podala še nobene izjave, vendar so opazovalci mnenja, da bo pristala na udeležbo v skupini vojaških opazovalcev. Združene države pa imajo baje namen poslati v Palestino 21 zastopnikov, ki se bodo pridružili grofu Bernardotteu, da bodo nadzirali, če se obe stranki držita pogojev za premirje.

Ob zaključku socialističnega kongresa

V nedeljo 6. t. m. se je v dunajskem predmestju zbrala velika množica ljudi, ki je živahno ploskala in napravila špalir zastopnikom na mednarodni konferenci socialistov, ko so odhajali na neko svečanost v Hainfeld, kjer so pred 60. leti ustanovili avstrijski socialistični pokret.

Svečanosti sta se udeležila tudi avstrijski predsednik dr. Karl Renner in podkancler dr. Adolf Scherf. Nastopilo je več govornikov, ki so pozivali navzoče socialiste, naj se trudijo, da bodo čimprej napravili konec okupaciji Avstrije in jo osvobodili tujega gospodarstva.

Med Argentino in Jugoslavijo

Po trgovinski pogodbi, ki sta jo podpisala argentinski minister za zunanje zadeve Bramuglia in jugoslovanski poslanik general Pirc bo Jugoslavija v enem letu uvozila 6 tisoč ton neustrojenih kož, 40 tisoč ton platna, tisoč ton lanenega olja, 50 ton industrijskih semen ter sto ton kazeina. Argentina pa bo uvozila iz Jugoslavije sto tisoč ton cementa, 4 tisoč ton kavstične sode, 35 tisoč ton gradbenega lesa in več drugih proizvodov.

Beganci v Nemčiji

V britanski poslanski zbornici so sklenili, da bo v taboriščih na britanskem področju v Nemčiji ostalo še nadalje več kot 198 tisoč razseljenih oseb.

Kdor daruje »Dobrodelnemu društvu« v Gorici, Riva Plazutta 18/1, pomaga revnim in potrebnim, ki jim je življenje težko in včasih tudi obupno.

Slovencl, Hrvati in Srbi Svobodn. tržaškega ozemlja!

V Trstu je bilo ustanovljeno Slovensko dobrodelno društvo, ki je od Zavezniške vojaške uprave priznana dobrodelna ustanova.

Namen društva je moralno in stvarno pomagati vsem siromašnim, brezposelnim, invalidom in sirotam slovenskega, hrvaškega in srbskega porekla, ki bivajo v Trstu in na ozemlju, za katere ne skrbi nobena javna ustanova, ter dijakom srednjih in visokih šol.

To podporno delo je velike važnosti za naš narod, katerega je usoda v zadnjem četrt stoletju tako trdo preizkušala.

Slovensko dobrodelno društvo je edina slovenska dobrodelna ustanova, ki obstoji na Tržaškem in ki bo pomagala potrebnim od najnežnejše mladosti do najpoznejše starosti, naj si so domačini ali pa tvorijo tiste brezkončne trume nesrečnežev, ki prihajajo k nam brez duševne, moralne in stvarne pomoči in tolažbe.

Rojaki in rojakinje!

Pomoč našim nesrečnim bratom je naša narodna dolžnost, ker samo mi lahko razumemo njihove potrebe in njihovo bolelost.

Zato se obračamo na vsakega z najtoplejšim pozivom, da nam prisloži na pomoč pri tem nesebičnem delu.

Sedež Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Machiavelli 22/II. Uradne ure so vsak dan od 10 do 12 ure izvzemši nedelji in praznikov.

Rojaki, rojakinje!

Podprite napore SDD
Postanite člani. Nabirajte nove člane.

Prispevajte za namene SDD v denarju in blagu.

Slovensko dobrodelno društvo
Tajnik Predsednik
Joško Gerdol dr. Slavko Tuta
Tako se ustvarja sožitje

Beg iz Titove Jugoslavije

Turški listi, med njimi »Watam«, obširno razpravljajo o senzacionalnem begu namestnika jugoslovenskega trgovskega odnosa slanca v Carigradu, Vitiča. Vitič, nekak jugoslovanski Kravčenko v malem, je svoj posel v Carigradu opravljal tako dobro, da si je pridobil popolno zaupanje v vodstvu Komunistične partije Jugoslavije in pri sovjatih. Ko so lani ustanovili Kominform, so Vitiča poklicali v Beograd in mu dali mesto v tajni vodstveni organizaciji te ustanove. Čez nekaj mesecev se je z novimi nalogami vrnil v

Carigrad. Toda brž je bilo opaziti, da se mož precej drugače vede, kakor pa se je pred potovanjem v Jugoslavijo. To je vzbudilo sum pri partiji in povabilo so ga vnovič v domovino. Vitič zapovedi ni poslušal. Zaradi tega je Titova vlada poslala v Carigrad svojega vojaškega atašea iz Ankare, da bi Vitiča s pomočjo agentov jugoslovanske politične policije nasilno odvedel domov. A Vitič je bil že na varnem. Čez nekaj dni je v turškem tisku objavil izjavo, v kateri utemeljuje svoj beg iz Titove službe. V izjavi pravi: »Pomanjkanje v Jugoslaviji je tolikšno, da ljudstvo ne najde niti koščka kruha za svoj glad. Visoki funkcionarji Kominforma in policije pa žive v največjem obilju, ob šampancu in ruskem kaviaru. Kar v Jugoslaviji izdelajo, izvažajo v Sovjetsko zvezo, odkoder se te stvari vračajo kot sovjetski izdelki. Kar so nekdo pečenjali nacisti, se v Jugoslaviji danes nadaljuje. V sedemnajstih koncentracijskih taboriščih umira na tisoče ljudi. Jetniki nikoli ne dobe slane jedi, da jim izpadajo zobje, se jim lomijo kosti ter umirajo v najhujših mukah.

Vse to sem videl na lastne oči in spoznal tudi poglavarja OZNE. Od tedaj me je sram, da sem človek. Ko sem se vrnil v Turčijo, sem sklenil, da pobegnem iz tega pekla. V Turčiji mrgoli domačih in tujih agentov Kominforma. Pristojnim oblastem bom izročil dokumente, ki vsebujejo podatke o imenih in o delovanju teh ljudi. Vitič je ob begu odnesel s seboj važne listine, ki se tičejo delovanja kominforma v Turčiji in drugod. Pričakujejo, da bodo kmalu prišle glede tega na dan senzacionalne stvari.

Zamejske Zanimivosti

Nekje — kraja ne smemo imenovati, ker preiskava še traja — je naravni nagon prisilil doraslo ovco, da je smuknila iz Italije v Jugoslavijo. Pravijo, da je potem »tam na oni strani« — zopet po naravnem zakonu — iz ene nastalo več ovac... Obratno je pa iz Jugoslavije pribežala krava. Lastnik ovce in postavna oblast sta za zdaj izrekla »veto«: »Ko daste vi ovce, vrnemo tudi mi kravo!« — Včasih si tudi kak pes predzne prestopiti mejo. Ljudje si mislijo: Glej, živali bolj prosto pridejo čez mejo kot ljudje! Začelo se je torej gibanje »za svobodo kretanja« celo med živalmi. Sicer je

med njimi od nekdanj ta težnja; samo ljudem se svobodno premikanje danes marsikje omejuje. Tisti, ki zagovarjajo mnenje, da vsi jeziki izvirajo iz slovenskega, in znajo v vsaki tujki izslediti slovenski koren, razlagajo n. pr., da »demokratska svoboda« ni grškega izvora, ampak da prihaja od slovenske besede »dajmo kraviti svobodo«. V mnogih policijskih državah velja v polni meri ta razlaga...

Če bi bili ugankarji, bi nastavili uganko: Ali je bolj pametno izbrala ovca, ki je ušla v Jugoslavijo, ali krava, ki je pribežala v Italijo? Ko je bilo po naši deželi še slabo, ker smo morali prenašati namesto lahkega sedanjega papirnatega denarja velike, nerodne in težke kovance po 20 L, ki so neki bili srebrni — smo na njih brali napis: »Bolje živeti en dan kot lev nego sto let kot ovca!«

Pa tudi krava deslej ni veljala za posebno brihtno žival: Ali pač! Nekje je zvesto spremljala — prošnjo procesijo, da so se ljudje vsi raztreseni smejali, gospodnunci pa, seveda, nad takim obnašanjem (ne vemo ali krave ali ljudi!) pohujševali in mirili kravo, ki je letala za procesijo, postajala in debelo gledala »pastirja« in njegove »ovce« — pa zdirla naprej ter verno ljudstvo, ki je bolj pazilo na kravo kot na vse svetnike v litanijah... Sodite braveli, ali je bila bolj pametna vca ali krava v gornjem primeru. Več ne smemo povedati, ker pravda še teče: Ko razišljemo zadevo, bomo poročali, kje in kako so jo.

Medtem ko se je to pisanje »medilo«, se je tudi gornje vprašanje uredilo: ovca se je vrnila pod zapadno reakcijo, krava pa pod progresivno demokracijo... v Cerovo z Jazbin.

KULTURA

Kravčenko toži francoske komuniste

Marsikdo od naših bralcev se bo vprašal: Kdo pa je to Kravčenko? Ime je rusko, kako more to žiti francoske komuniste? Tisti pa, ki se zanimajo za moderno svetovno literaturo ali za politična vprašanja vedo, da je Kravčenko va knjiga: »Izbral sem svobodo« bila ena največjih senzacij v modernih svetovni produkciji. Kravčenko je bil visok sovjetski funkcionar in dolgoleten član sovjetske boljševiške partije. Bil je pa tudi eden izmed vodij sovjetske ekonomske politike in direktor največjega sovjetskega kombinata na Uralu (kjer so ležišča ruskega urana, iz katerega se izdeluje atomska bomba). Kravčenko je bil leta 1943 poslan od sovjetske vlade v Združene ameriške države kot član sovjetske komisije za nabavo vojnega materiala. Tam je leta 1944 odstopil in javno proglasil, da se sovjeti ne borijo samo za uničenje fašizma, ampak tudi za vzpostavitev nove komu-

nistične diktature. Ta izjava je takrat, sredi vojne vzbudila izreden odmev, toda sovjeti so uspeli, da so njen razmah preprečili, češ da bi moglo škoditi skupnemu boju proti nacizmu. Toda 1946. ni bilo več te zapreke. Komunisti so s svojo napeto in neumno politiko izzvali odpor v vsem svetu. Isti je medtem spisal in izdal svojo knjigo, v kateri pripoveduje natančno, kakšni so bili razlogi, da se je javno odvrnil od sovjetov in komunistične partije. Pravi, da je bil v sruču nasproten komunizmu od takrat, ko je v Ukrajini videl sadove NEPA (to je: nove komunistične gospodarske teorije), ko je radi njene teoretske zmotnosti in radi brezvestnosti tistih komunistov, ki so jo »zvajali, umrlo od lakote na stotisoče in stotisoče ruskih kmetov in delavcev. Toda Kravčenko, čeprav v svoji duši nasprotnik komunizma, ni mogel v sovjetiji ničesar napraviti. Sele, ko so ga komunisti v znak zaupanja poslali v tujino, je vsemu svetu povedal, kaj misli o komunističnem režimu v Sovjetski zvezi.

Izdaji Kravčenkove knjige v angleščini so sledile druge v francoski in ostalih jezikih. Pred nekaj meseci smo dobili tudi italijansko, ki je naprodaj v tržaških knjigarnah. Založniki teh knjig so postali preko noči bogataši radi ogromnega povpraševanja. Vsi, ki se zanimajo za socialna vprašanja, misterij sovjetske države, namene komunizma, itd. jo čitajo. Toda francoski založnik si pa ni mislil, da bo razen zasluzka tudi toliko hrupa. Nek komunistični list v Parizu »Les lettres françaises« je namreč napisal, da je Kravčenkova knjiga samo prevara in da je bila knjiga napisana od tajne ameriške obveščevalne službe, ki je Kravčenko dala ogromne milijone, da je odstopil in izjavil, da je on avtor knjige. Zgodilo pa se je nekaj kar obrekljivi komunistični listič ni pričakoval: Kravčenko ga sedaj toži radi obrekovanja pred pariškimi sodiščem. V oktobru tega leta bo razprava, ki bo izredno zanimiva. Kot priče so namreč objavljene trije generali med njimi sovjetski Rudenko in Donovan, šef ameriške tajne službe. Tudi Kravčenko bo nemara prišel v Pariz, čeprav bo s tem tvegval svoje življenje.

„Šopek cvetlični“ v hrvaščini

Neki hrvaški duhovnik je pisal šmarničarju: »Vsak dan v majniku sem prebral eno premišljevanje iz »Šopka cvetličnega«. Tako zelo mi »Šopek« ugaja, da sem se odločil prevesti ga na našo hrvaščino. Zato Vas vljudno prosim, da mi dovolite ta prevod in izdajo. Od neke druge strani pa se je še slišal glas: Škoda, da ni »Šopek cvetlični« preveden tudi v laščino. Ker ima »Šopek cvetlični« trajno vrednost podvizajte se, da ga naročite.

Dohodek sovjetskega delavca

Gospodarstvenik, ki se je dolgo let bavil s sovjetskim gospodarstvom, dr. Solomoni M. Schwarz, po rodu Rus, je lahko ugotovil, da znaša realni dohodek sovjetskega delavca danes približno 50% manj kot pa leta 1928. ter da je za štirideset odstotkov manjši od njegovega realnega dohodka iz leta 1938. Ti njegovi zaključki temelje na skrbnem preučevanju uradnih statističnih podatkov, ki jih priobčujejo sovjetske revije in kot jih vsebujejo sovjetske tabele cen in mezd, katere objavlja moskovska vlada in ki pridejo potem v Združene države preko sovjetskega veleposlaništva in drugih sovjetskih vladnih ustanov.

Kakor znano, predstavlja izraz realni dohodek dejanski skupek tistih živil, oblačil, stanovanja, zdravniške podpore, razvedril, luksuznih predmetov in tako dalje, ki si jih lahko preskrbi delavec z izkupičkom določenega števila delovnih ur ali dni.

Dr. Schwarz, ki je s podatki iz svojih raziskovanj pripravil članek za prihodnjo številko revije »Modern Review«, je preračunal osebni realni dohodek na osnovi znanih tarif ter cen glavnih živil. Za primer, da bi lahko poznali strošek drugih potrošnih dobrin, bi te račune morali sicer nekoliko popraviti, toda slika se vsaj v glavnih črtah ne bi spremenila.

Od leta 1928. do 1938. — to sta najboljši leti desetletja 1920-30 in desetletja 1930-40 — se je kupna moč realnega tedenskega dohodka sovjetskih delavcev zmanjšala za približno 20%, medtem ko se je povpreček delovnega časa zmanjšal le za prav malo. L. 1948. se je kupna moč realnega tedenskega dohodka zmanjšala za 40% v primeru z letom 1938., dočim se je število delovnih ur precej zvišalo. Zaradi tega se je v primeru z letom 1928. realni dohodek zmanjšal v dobi dvajsetih let skupno za 50%.

Res je sicer, da je »socializirana mezda«, ki pride k individualni mezdi, v Sovjetski zvezi pomembnejša kot v drugih državah, ker uživajo tam delavci brezplačno večje število socialnih skrbstev, kot so zdravniška pomoč in zavarovanje. Vendar pa sovjetske oblasti precej pretiravajo vrednost te dodatne mezde z zatrjevanjem, češ da dosega 38% povprečne individualne mezde. Iz skrbnega pretresa vsot, ki so šle za ta socialna skrbstva, je razvidno, da se v zadnjih dveh desetletjih višina brezplačnih socialnih skrbstev v celokupnem povprečnem proračunu delavca ni prav nič spremenila. Zaradi tega ni prišlo torej do nobenega povečanja v višini socialnih skrbstev glede na mezni dohodek, kateri naj bi izravnal občutni dejanski padec realne mezde. Pripomoček, h kateremu se morajo zahtevati sovjetski delavci, da bi izravnali rodbinsko bilanco, je ta, da dela večje število oseb rodbine. Že od leta 1930. je Sovjetska zveza tista država, ki ima največje število zaposlenih žena. Poleg tega pa mora sovjetski delavec običajno pristeti k normalnim delovnim uram še določeno število delovnih ur izven običajnega delovnega urnika normalne zaposlitve. Dejansko mora sovjetski delavec, tudi če živi v mestu, posvetiti del svojega časa obdelovanju vrta, kar je že skoraj neobhodno, ker predstavlja vrt eden glavnih virov prehrane.

Če končno še upoštevamo dejstvo, da so delovni teden v Sovjetski zvezi zvišali na 48 ur, se bo jasno pokazalo, da je bilo mogoče olajšati zmanjšanje realnega dohodka edino le s precejšnjim povečanjem dela rodbine kot celote.

Pri zadnjih „tajnih“ volitvah na Češkoslovaškem je bila od komunistične strani izdana parola: „Če glasujete za komuniste, to lahko storite javno, če pa ne glasujete javno, že vemo, kaj naj o vas mislimo.“

Gospodarska petletka Titove Jugoslavije:

Propaganda in resnica

Priznanja Edvarda Kardelja o neuspehih v prvem letu „Plana“

Iz poročila podpredsednika Titove vlade Edvarda Kardelja o neuspehih v prvem razdobju jugoslovenske komunistične gospodarske petletke smo zadnjič navedli splošna priznanja in ugotovitve. Toda Kardeljeva izvajanja vsebujejo tudi vrsto prijemljivih primerov s posameznih gospodarskih področij. Ti primeri so za presojo stvarnega stanja, nereda in korupcije v novem jugoslovanskem gospodarskem redu prav tako poučni kakor že objavljeni del Kardeljevega poročila. Najzanimivejši so naslednji:

Premajhni „plani“

V jeseniških železarnah so v načrtu določili, da bodo izdelali povprečno 10 odstotkov manj različnega blaga, kakor bi ga bili lahko; v Zenici, kjer so največje jugoslovanske livarne, pa za 20 odstotkov. V Boru so na ta način vnaprej zmanjšali pridobivanje bakra za 11 odstotkov, v Idriji živega srebra za 20 odstotkov, v Trepči svinca za 13 odstotkov. V tvornici »Disc« v Srbiji je zmanjšanje izdelave znašalo 40 odstotkov, v tvornici »Impol« v Slovenski Bistrici — katere ravnatelj inženirja Stepišnika so

pri zadnjem procesu v Ljubljani obsodili na smrt — pa 22 odstotkov. Tehnični ravnatelj premogovnika »Tito« se je odkrito uprl, da bi pridobivelnosti načrt povečali, ker bi potem višje vodstvo zahtevalo še več.

Stroji počivajo

Podjetja »Impol«, »Tezno« (avtomobilske tovarne v Mariboru), strojne tovarne »Rade Končar« v Beogradu, »Elka«, »Iskra«, »Prvomajska« in druga so stroje izkoriščala samo 50 do 60 odstotno. V Trbovljah so dvigala za odnašanje premoga uporabljali samo na pol, v premogovniku »Tito« pa celo samo 40 odstotno. V Vevški papirnici je kontrola našla na dvorišču z deskami obit stroj, za katerega nihče v upravi ni vedel, od kod je prišel in čemu naj bi služil. V Makedoniji vse leto ni

so glede koristnega uporabljanja strojev in organizacije dela storili sploh ničesar. Pri zidavi velikega podjetja »Vlasina« so uporabljali samo 58 odstotkov strojev, ki so bili za delo na razpolago, od dvigal pa le 15 odstotkov.

Izkoriščanje delavca

Neuspeha v slovenskih premogovnikih in v rudniku »Tito« je kriva silno slaba delovna disciplina in pa dejstvo, da tehnični voditelji sami jemljejo delavstvu voljo, pogum za delo ter vero v uspeh. Vrh tega je mezdni sistem dostikrat krivičen. Pri neki stavbi v Beogradu so zidarji, ki so delali po slovitnem »novem« udarniškem načinu pokladanja opeke in postavili na dan po 8 kubičnih metrov zidu, bili slabše plačani kot poprej, ko so po starem načinu naredili le po 3 kubične metre.

Pri zidavi tovarn »Rade Končar« so manj izurjeni delavci dobivali po 500 dinarjev na dan, strokovno vzposobljeni zidarji pa so bili slabše plačani. Pri postavljanju tovarniškega sklopa »Litostroj« v Ljubljani so srednje vzposobljeni zidarski delavci imeli dosti večjo plačo kot pa izučeni zidarji.

V železniškem prometu morajo uslužbenci delati po 16 ali po 18 ur na dan in to po več dni zaporedoma. Strojevodje so včasih po 50 ur brez počitka na lokomotivah. V železniških ravnateljstvih to zimo sploh niso vedeli koliko kožuhoval in zimskih plaščev so razdelili. Prav tako ni nihče vedel, kako je osebje oblečeno, obuto, ali ima preskrbljena prenočišča in niti ne, koliko uslužbencev je ostalo sploh brez zimske obleke. V Sloveniji leta 1947 40 odstotkov podjetij sploh

niso pregledali, ali je delavstvu v njih zagotovljeno varstvo pred nesrečami in ali so izpolnjena vsaj najosnovnejša določila glede zdravja delavcev in nemesščencev.

Neuporabno blago

Tovarne za obutev so lani izdelovale take čevlje, ki jih ni bilo moči obuti in seveda tudi ne prodati — ter so jih morali zavreči — ter so jih morali zavreči. V tovarni »Impol« so morali izločiti do 40 odstotkov izdelkov. V vrhniški usnjarni je že ves čas, kar obratuje, nekateri stroji raztrgali 10 odstotkov vsega usnja, ne da bi se bil kdo pobrigal za poravilo. Žitna skladišča v Vojvodini so tako slabo zidana, da so neuporabna, v tovarni »Rade Končar« pa se je zaradi površnih načrtov in slabega dela osrednji del takoj porušil.

(Nadaljevanje)

Vesti s Tržaškega

Odhod generala Moore

Kot znano je 7. t. m. odšel iz Trsta general Bryant E. Moore, ki ga je nadomestil general Hoge. Ko se je poslovil od častniškega zbora v Miramarskem gradu, je odpotoval z avtomobilom na tržaško-italijansko mejo in od tam na letališče v Vidmu. Na poti do meje sta ga spremljala general Airey in general Hoge. G. Moore je s tem zaključil svojo službo kot poveljnik 88. divizije »Blue Devil« v Juljski krajini in čet Zdruzenih držav na Svob. ozemlju Trsta (Trust), ki je trajala nad 2 in pol leti.

Človeško življenje je nedotakljivo

Zadnje nedeljo v maju ponoči je civilna policija pri Briščekih (na Tržaškem) ustrelila 26 letnega mladeniča Milana Miliča, ki se je vozil z motociklom brez luči in se ni ustavil, kakor trdi policija, na odnosi poziv.

Človeško življenje je sveto in nedotakljivo po božjih in človeških zakonih. Tem večja mora biti zaščita človeka in njegovega življenja v moderni demokratični državi kakršno bi moralo biti Svobodno tržaško ozemlje na podlagi mirovne pogodbe in statutov.

Razumemo, da je policija tu za varstvo reda, miru in javne varnosti. Vemo tudi, da je njena naloga zlasti v obmejnih conah teška in nevarna vsled delovanja ilegalnih, čez mejo prihajajočih tolp, da tu izvršujejo ugrabljenja ljudi in jih vlačijo čez mejo. Ali vse to ne more opravičevati rabe orožja in streljanja na posameznega človeka samo zato, ker se je slučajno vozil, morda celo radi poškodbe svetilne napeljave, brez luči in se ni ustavil na prvi ustni opomin, ki ga morda ni niti slišal. Človek je človek, in poprej nego član javne varnosti sproži nanj smrtnostni strel, mora imeti zato tehtne razloge. Ljudje se ne streljajo tjavdan kot divji golobi.

V torek je bil Milan Milič ob ogromni udeležbi slovenskega naroda pokopan na Proseku. Njegovi družini izrekamo svoje globoko sožalje.

Pri tej priliki omenjamo, da se čujejo v zadnjem času pritožbe proti civilni policiji, da je do skrajnosti neznozna in nestrpna, zlasti nasproti Slovencem. Ljudje vidijo v tem vpliv najnovejšega kurza, ki stavi vse na italijansko karto. Takša politika je zmotna, zlasti med organi varnostne službe, ki morajo biti zvišeni nad strankami in političnimi boji.

Zato pozivamo odgovorne policijske organe, da v interesu javnega miru in pomirjenja med Slovenci in Italijani dadó svojim podložnim stroge naredbe o uporabi strelnega orožja, da najstrožje je kaznuje vsako zlorabo in da odstranijo iz policijskega zbora šovinistične prenapeteže.

Ob 50 letnici

Neki list je ob 50 letnici salezijanskega delovanja v Trstu zapisal, da Slovenci nimamo koristi od te kongregacije. V resnici je tragično tako spoznanje, ako pomislimo, da so v Trstu tudi Slovenci in da je v imenovanju kongregacij veliko slovenskih salezijancev. Treba je govoriti samo z našimi ljudmi od Sv. Jakoba. Več slovenskih družin je danes v onem predmestju poitalijančenih — po zaslugi salezijancev. To smatramo za največjo škodo, ki so nam jo prizadeli. Vsa leta do 1942. ni bilo v njihovi hiši slovenskega duhovnika in do l. 1946 se ni slišala v njihovi cerkvi naša beseda, čeprav je v fari nad 4000 Slovencev. Sedaj imajo v cerkvi sicer mašo za slovenske vernike, toda to na tak način, da Slovence

le ponižuje. Če tri leta duhovnik pridigo bere in to bolj slabo bere, ker ne obvlada našega jezika. Opravičeno se vprašujejo slovenski verniki v tej fari: Kako dolgo še!? Ali bo res potrebno, da se v podrobnosti razodene vsej naši javnosti, kako so nam italijanski salezijanci škodovali in nas še danes bijejo v obraz? Ali bo res potrebno, da se razkrije vsem, kako so pred tremi leti izgnali iz svoje hiše slovenskega duhovnika in ga še danes preganjajo pri Sv. Ani? Od kongregacije, kot je salezijanska, pričakujemo katoliški Slovenci več pameti, več razsodnosti in pravičnosti. Zalostno je, da moramo zapisati to ob 50 letnici njihovega dela v Trstu. Še bolj žalostno pa je, da smo morali radi njih 50 let trpeti. Salezijanci bi modro ravnali, če bi obhajali svoj jubilej privatno. Tako pa pride na dan, kar ni nikomur v čast. Cerkev bi morala zlasti v narodno mešanih krajih bolj kontrolirati delo raznih redovnih družb.

Konec šolskega leta

Višje šolsko ravnateljstvo sporoča, da je Urad za vzgojo pri Zavezniški vojaški upravi objavil naslednja določila za zaključek šolskega leta 1947-1948:

Osnovne šole zaključijo s poukom 26. junija in začnejo z izpiti 28. junija.

Srednje šole zaključijo s poukom 15. junija.

Sprejemni in zrelostni izpiti 17. junija, matura 8. julija. Vrstni redi bodo objavljeni na uradnih deskah šol in zavodov.

Komunistične cvetke

Nedavno se je komunistično-ofarski koritar širokoustil na mitingu in kričal, da on govori v imenu Slovanov od Opčin do Vladivostoka. Ali je to bolna domišljija ali namerno varanje poslušalcev? Nikakor. Govoril je v imenu diktatorjev in njih podrepnikov, v imenu policije, OZNE in VKVD, pa je mislil, da govori v imenu Slovanov.

Dne 30. maja 1948. je »Primorski dnevnik« napisal: »Českoslovaško ljudstvo bo danes svobodno volilo.«

Ali se more človeška zloba huje norčevati iz nesrečnega češkega in slovaškega naroda? Ali niso glasovali tudi pod Mussolinijem in Hitlerjem za eno samo listo, gospod Babič?

»Teror v Iranu (Perziji) proti demokratom (komunistom)«

»Življenjski pogoji internirancev v Iranu so neznozna. Interniranci, ki živijo v koncentracijskih taboriščih, so izpostavljeni lakoti, vročini, in nalezljivim boleznim. Ne uživajo zdravniške pomoči in smrtni slučajji so vedno pogostejši. Tako »Primorski dnevnik« o perzijskih komunistih. Ali je to trobilo že kdaj imelo besedo usmiljenja za one stotisoče slovenskih, hrvatskih in srbskih polit. internirancev, ki hirajo in umirajo po Titovih koncentrac. taboriščih, ne le od lakote in bolezni, ampak vsled zverinskega mučenja OZNE?

Držite se predpisov

Ravnateljstvo tržaške policije opozarja vse občine, posebno pa pešce na predpise, ki so v veljavi za kroženje po cestah STO. Policija ima to za potrebno zaradi številnih cestnih nesreč, ki so se pripetile na področju v zadnjem času. Obenem opozarja, da so prometni stražniki dobili navodila, po katerih morajo najstrožje postopati proti vsem kršiteljem cestnega reda.

Zvezna zbornica dela za Trst in pokrajino

javlja, da je enkrat že sporočila vsem prizadetim, da je zaprosila Zavezniško vojaško upravo, naj bi se raztegnile tudi na to področje ugodnosti, ki jih predvideva zakonski odlok od 1. aprila 1948. števil. 300, in sicer, da se določi davek na premoženje — bogastvo (Imposta di Ricchezza Mobile) v meri 4% na dohodkih med 240.000 in 960.000 lirami na leto. Finančni oddelek ZVU je sedaj dal Zvezni zbornici dela zagotovilo, da bodo ugodnosti gori omenjenega odloka raztegnjene na to področje z ukazom števil. 258, ki bo v kratkem objavljen.

Potni list Rdečega križa

Slovenski emigrantski odbor v Trstu, Via Ruggero Manna št. 16 obvešča vse tiste, ki se nimajo potnega lista Rdečega križa, naj se zglase čimprej in prinesejo po dve fotografiji. Zadevne informacije daje urad v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 17.15 do 18.15 ure.

Begunci in optanti

Tržaška policija sporoča, da so v nedeljo 6. t. m. prišle na anglo-ameriško področje Svobodnega tržaškega ozemlja štiri osebe, trije moški in ena ženska, ki so izjavile, da so zbežale iz Jugoslavije iz političnih razlogov. Nadalje je prišlo iz Jugoslavije 34 oseb, ki so optirale za Italijo.

Tatvina

Iz glavnega stana policijskih sil na Opčinah so 2. junija ukradli 480 tisoč lir. Policija vrši preiskave in je doslej pridržala več oseb. Ukradeni znesek je predstavljal izkupiček za menzo, ki so jo plačali policijski stražniki.

Promet v pristanišču

Dne 7. t. m. sta prispela v Trst italijanska parnika »Onda« in »Ezilda Croce«; prvi je pripeljal iz Južne Afrike 704 tone raznovrstnega blaga, drugi pa je pripeljal iz Aleksandrije 1052 ton blaga za Českoslovaško. Ta dan je prispela v Trst tudi italijanska ladja »Assiria«, katero bodo popravili v tržaški ladjedelnici.

K obsojbi komunističnih urednikov

Glasilo KP in OF za Svobodno tržaško ozemlje zopet pljuje svoj bes na Slovensko demokratično zvezo zaradi popolnega poraza, ki ga komunistem doživlja s svojim sistemom. Blati demokratske borce za svobodo in pri tem rabi slovar, ki odlikuje samo rdeče pravke!

Komunisti so zapravili čast naroda za svoje koristi in ambicije. Za časa vojne so izdajali in še danes izdajajo in vklepajo slovenski narod v verige suženjstva. Vredni so totalitarnih režimov, ki jih po krutosti in hinavski zvižčnosti še pressegajo. Ves narod jih obsodja in celo njihovi sopotniki jih vsak dan bolj kritizirajo. Narod jim poje na poljih, na njivah, v delavnicah, v tovarnah, v rudnikih in v uradih: »Živela svoboda...« Saj narod ve, da komunisti predstavljajo le »same sebe«.

Vsi resnični demokrati cenijo svobodo in človečanske pravice, le komunisti imajo posebne načine zadoščenja in morale: hinavščino, laži, ugrabitve, mučenja, vešala, prisilno delo, strel v tilnik, obsodbe na smrt itd. Slovenska demokratična zveza pa stoji trdno na braniku vseh demokratičnih načel in pravic. Ona se zaveda, da je na pravi poti in da narod budno sledi ciljem, za katere je dvignila svoj glas.

Vesti z Goriškega

V dopolnilo

V zadnji »Demokraciji« od 4. t. m. je v poročilu o obsodbi komunističnih porednikov v Trstu pomotoma izostala opomba, da mora biti obsodba Hreščaka in Bukovca objavljena v »Primorskem dnevniku« in v »Demokraciji«.

Osebna vest

Višji sodni svetnik g. Alfonz Rakušček, predsednik goriškega okrožnega sodišča, je na svoje priporočilo premeščen na prizivno sodišče v Benetke.

Zaščita manjšine...

Sodni nameščenelec na goriškem okrajnem sodišču g. Anton Smet, ki ima 70 let in 48 let službe, je z odlokom pravosodnega ministrstva premeščen v Padovo. Njegov sin g. Smet Anton, sodni uradnik, je bil pred nekaj tedni premeščen iz Gorice v Belluno.

Gospod Miha Urbančič, pomočnik sodne pisarne pri okrajnem sodišču v Gorici, je premeščen pa na urade državnega pravdnštva v Rovigo. G. Urbančič je star 64 let in ima že 40 let službe.

Slavje karabinerjev

Vpetek 4. junija so v Gorici slovesno proslavili obletnico, kar je bila ustanovljena karabinerska organizacija. Karabinerje je ustanovil leta 1814. Viktor Emanuel I. Savojski. Proslave so se udeležili armadni poveljnik general Cappa, polkovnik Gualano, polkovnik Demichelis, goriški prefekt dr. Palamara, goriški župan dr. Stechina, kvestor dr. Giustic in razne druge civilne in vojaške osebnosti. Govoril je polkovnik Grimaldi. Nadškof Margotti je blagoslovil težko orožje 13. bataljona karabinerjev, ki nosi imena z zlato medaljo odlikovanih mož.

Prijeten obisk šolske mladine

V sredo 9. t. m. je mladina slovenskih osnovnih šol iz Gorice napravila izlet v Števerjan. Vsi prvoobhajanci od nedelje 30. maja z učitelji in nekaj desetimi drugih učencev in učenek so napravili v Števerjanu popularni izlet. V Števerjanu so jih pričakali domači šolski dečki in deklice in razvilo se je veselje, da je bilo kaj! Goričani so javno nastopili s pesmicami in mladinskimi slikami, da so Števerjančki navdušeno ploskali in zahtevali po trikrat ponovitev. Svojim goriškim součencem in součenkam so darovali sladke češnje in drugo sadje in tudi primer-no južino. Tako je prav! Naša šolska mladina naj se seznanja s primernimi nastopi, ki ji bodo v razvedrilo in izobrazbo!

Slika svetogorske M. B.

Poročilih časopisja je goriški nadškof Margotti povedal, da je slika svetogorske M. B. v Rimu v Vatikanu. Kakor znano je bila slika ukradena lani dan pred napovedanim prenosom na Sveto goro. Proti krivcem je goriški škof izrekel izobčenje iz Cerkve. Kdo je sliko ukradel in jo skril v Vatikan, ni še znano, kakor tudi ni znano, ali bodo sliko vrnil svetogorskemu svetišču. Listi samo poročajo, da bo Vatikan sliko najbrže vrnil.

Roparski napad

V noči od sobote na nedeljo 30. maja okrog 1 1/2 sta vdrla v osebno stanovanje gostilničarke pri »Petelinčku« v Nunski ulici dva maskirana mladeniča. Prišla sta preko streh. Od prestrašene gostilničarke gđe. Margarite Pip sta zahtevala denar. Pri tem sta grozila s pištolami, ki sta ju imeli napeti. Gđe. Pip jima je izročila vse, kar je imela v sobi, okrog 50 — 60 tisoč lir, točno sama ne ve. Šum je vzbudil staro služabnico Marijo Turcl, ki spi v sosedni sobi. Začela je klicati na pomoč skozi okno. Vpiti se je pridružila še gđe. Pip. Roparja sta navalila na obe ženski in ju pričela obdelavati z ročajem pištol. Klici so privabili policijo, zato sta zločinca popustila in zbežala v temno noč preko streh, kakor sta prišla. Policija je gospodinjino in služabnico, ki sta izgledali močno potolčeni, spravila v bolnišnico in pričela s preiskavo, ki pa še ni privedla do aretacije nevarnih roparjev. K sreči se je izkazalo, da poškodbe obeh žensk, niso težke. Bolj je bilo od groznega dogodka pretreseno njuno duševno stanje in živci.

V Sovjetsko Rusijo se vračajo

V ponedeljek jutraj je slo skozi Gorico 6 Rusov, ki se vračajo domov iz zaporov »Regina Coeli« v Rimu. Mejo so prestopili na bloku pri »Rdeči hiši«.

V slovo

Po štirih letih bivanja v Gorici je odšel v Združene države g. Anton Asl, doma iz Brežic v Sloveniji. Z njim se je razšel kvartet slovenskih fantov, ki ga je on vodil in ki nam je večkrat znal zapeti naše lepe narodne. Gospod Asl je gojil umetno pesem in bil večš pevovodja, zato ga bomo ohranili v dobrem spominu. Na poti v Ameriko mu želimo povsod uspeha ter srečen povratek v domovino.

Poplave

V prvih dneh junija, zlasti 4. junija smo imeli v Gorici in okolici silne nalive, ki so povzročili velike poplave. Vse vode: Soča, Vipava, Koren, Vrtojba in ostale so silno narasle, prestopile bregove in napravile po poljih veliko škodo. Koren, čigar struga v mestu je bila v letošnjem letu v glavnem prikrita in preko oboka speljana nova cesta, je s težavo požiral deročo vodovje in se je zrušil del novega oboka v bližini »Gluhonemnice«. Iz Rupe in tamošnje okolice poročamo kratko na drugem mestu. Hudo je bilo v Vrtojbi, kjer je narasla voda drla po cestah. Prav tako sta trpela tudi Kronberg in Št. Peter.

Štandrez

Ker je »Soča« dne 8. maja 1948. objavila dopis iz Štandreža, v katerem med drugimi običajnimi lažmi trdi, da je g. župnik spodil pevec s kora, in ker je neka frontaska domača osebnost izjavila, da so nova pravila za cerkveni pevski zbor v Štandrežu poniževalna, vsko in narodno zavedni štandreci, katerim je še vedno sveto geslo »Bog in narod«, izjavljajo, da g. župnik ni nikogar spodil s kora, marveč, da je le zahteval, da je treba sprejeti nova pravila, ki niso nikakor pod čast versko in narodno zavednih ljudi, marveč le pod čast brezbožno komunističnih frontaskih uslužbencev, ki se ne smejo podrediti pravilom, ki so pribita na ogled na naših cerkvenih vratih. Tam

naj si jih naši ljudje ogledajo, pa bodo videli, kako »Soča« in njene pajdaše vodi samo peklena zloba.

Versko in narodno zavedni štandreci.

Sadni trg

Češnje gredo h koncu. Ta teden so jih dnevno pripeljali od 35 do 60 kv. Cena na debelo je šla od 70 — 130 lir/kg, na drobno pa od 90 — 140 lir/kg. Skupno je prišlo letos na goriški trg 3189 kvintalov češenj. Ko so češnje v zatonu, se prikažejo breskve. Teh pripeljejo sedaj dnevno 150 — 200 kv; cena na trgu gre od 180 do 200 lir/kg, na drobno pa od 200 do 240 lir.

Rupa

Dne 4. junija nam je poplavila Vipava vse polje. Povzročila nam je veliko škodo na senu, žitu in krompirju. — Imamo nove občinske svetovalce, ki nam jih je diktirala komunistična demokratična fronta. Pravijo, da so jedro. Oh, kakšna je pa lupina. Vprašujemo se, kje in kdaj je bila tista ljudska izvolitev? Če je v njih izražena ljudska volja, je pa jo! Mi hočemo takih mož, da nam bodo za svetovalce, ki znajo čitati in pisati, ne pa takih, da jim žene doma časopise čitajo in razkladajo. Sicer res, da je žena enakopravna, vendar imata vsak svojo glavo in na županstvo nosi mož le svojo.

Nova Gorica

V Solkanu in okolici mislijo Titove oblasti izgraditi »Novo Gorico«. V nedeljo 13. t. m. bodo svečano položili temeljni kamen za nove zgradbe. Da bi vsaj pri tem početju imeli kaj sreče in uspeha, ko so že zapravili pravo Gorico.

Begunci

V »Dobrodolni pisarni«, Riva Piazzutta 18/L, naj se javijo tisti begunci na goriškem področju, ki so res potrebni najnujnejše pomoči.

Mali kmetovalci, pozor!

Deželni statistični gospodarski urad za poljedelstvo v Gorici sporoča: Vsi oni pridelovalci žitaric (pšenice, ječmena, rži in turšice), ki v tekočem letu niso dosegli one količine pridelka, ki zadostuje lastni potrebi, so po odredbi D. P. št. 9776/III-A dolžni javiti omenjenemu uradu do 20. junija t. l. ves pridelek pšenice, rži, ječmena in turšice, da bodo deležni ob zapadlem roku krušnih in živilskih nakaznic. Vsi prizadeti pridelovalci naj se javijo temu uradu s potrebnimi podatki prehranjevalnega urada o družinskem stanju ter osebah, ki se hranijo na račun njihovih pridelkov.

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega nepozabnega sina, oziroma brata

JOZEFA AMBROZIČA

spremlili ob tako velikem številu na njegovi zadnji poti izrekamo iskreno zahvalo.

Prav posebno zahvalo smo dolžni gospodu Štolfu, lastniku Panificio Goriziano, za vso njegovo požrtvovalnost in vsem, ki so nam priskočili na pomoč na kateri koli način.

Ivan Ambrožič
in hčerka Albina

Prispevki za tiskovni sklad »Demokracije«

Gospod F. 500; za mesečne prispevke: Slovenski begunci v Bagno 1.650; krožek prijateljev v T. mesečno: 300, 300, 500, 300, 500, 200, 500, 600 lir.

Našim nesrečnim beguncem, ki jih je komunistem prisilil v tujino, želimo prav srečno pot preko morja, lepo in zdravo ter veselo življenje v Argentini in srečnejši povratek v osvobodeno domovino. Za dar v sklad pa lepa hvala! Vsem najlepša hvala!

Odgovorni urednik: Janko Simičič
Tiska tiskarna Budin v Gorici